

- запровадження спільного державного та громадського контролю за формуванням і виконанням бюджетів навчальних закладів;
- модернізація мережі навчальних закладів.

Література:

1. Єфіменко І.В. Можливості реформування видатків на освіту в Україні / І.В. Єфіменко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>.
2. Куклін О.В. Фінансові механізми функціонування вищої освіти / О.В. Куклін // Формування ринкової економіки. – 2010. – №24. – С. 373–382.
3. Сидор І.П. Світові моделі фінансування вищої освіти / І.П. Сидор // Збірник тез доповідей Першої Інтернет-конференції професорсько-викладацького складу кафедри фінансів ТНЕУ «Управління фінансами держави, регіону, підприємства та домогосподарства: погляди науковців та практиків», Тернопіль 14 квітня 2015 р.
4. Троцик Т.І. Видатки на освіту і науку в Україні: проблеми та основні шляхи вдосконалення / Т.І. Троцик [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>.

Вітківська Мар'яна Андріївна

Студентка групи ФУПОМ-12

Науковий керівник – к.е.н., доцент Лободіна З.М.

ОСВІТНЯ СУБВЕНЦІЯ ТА ЇЇ РОЛЬ У ФІНАНСОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ОСВІТИ

Освіта є важливою сферою суспільного життя та одним із найважливіших пріоритетів української держави, оскільки висока якість освіти – головний аргумент у забезпеченні професійної компетентності людини та високого рівня економічного і соціального розвитку держави, зміцнення її авторитету і конкурентоспроможності у світовому співтоваристві. Якість освітніх послуг значною мірою залежить від обсягів фінансового забезпечення освітньої галузі, основним джерелом якого є бюджетні кошти [2].

У рамках реалізації бюджетної реформи, починаючи із 2015 р. для забезпечення відповідності повноважень на здійснення видатків, закріплених законодавчими актами за бюджетами, та фінансових ресурсів, які мають забезпечувати виконання цих повноважень, із державного бюджету передається місцевим бюджетам на фінансування освіти декілька субвенцій: у 2015 р. – освітня субвенція, субвенція на підготовку робітничих кадрів; 2016 р. – освітня субвенція, стабілізаційна дотація; 2017 р. – освітня субвенція, додаткова дотація на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я, субвенція на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів.

Найбільшу питому вагу у структурі перерахованих субвенцій займає освітня субвенція.

Головним розпорядником субвенції є Міністерство освіти і науки України. Розпорядниками субвенції за місцевими бюджетами є структурні підрозділи з питань освіти і науки, які визначаються рішенням відповідної місцевої ради про такий бюджет, згідно із законодавством.

У 2017 р. освітня субвенція спрямовується на оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників у навчальних закладах, перелік яких наведено на рис. 1.

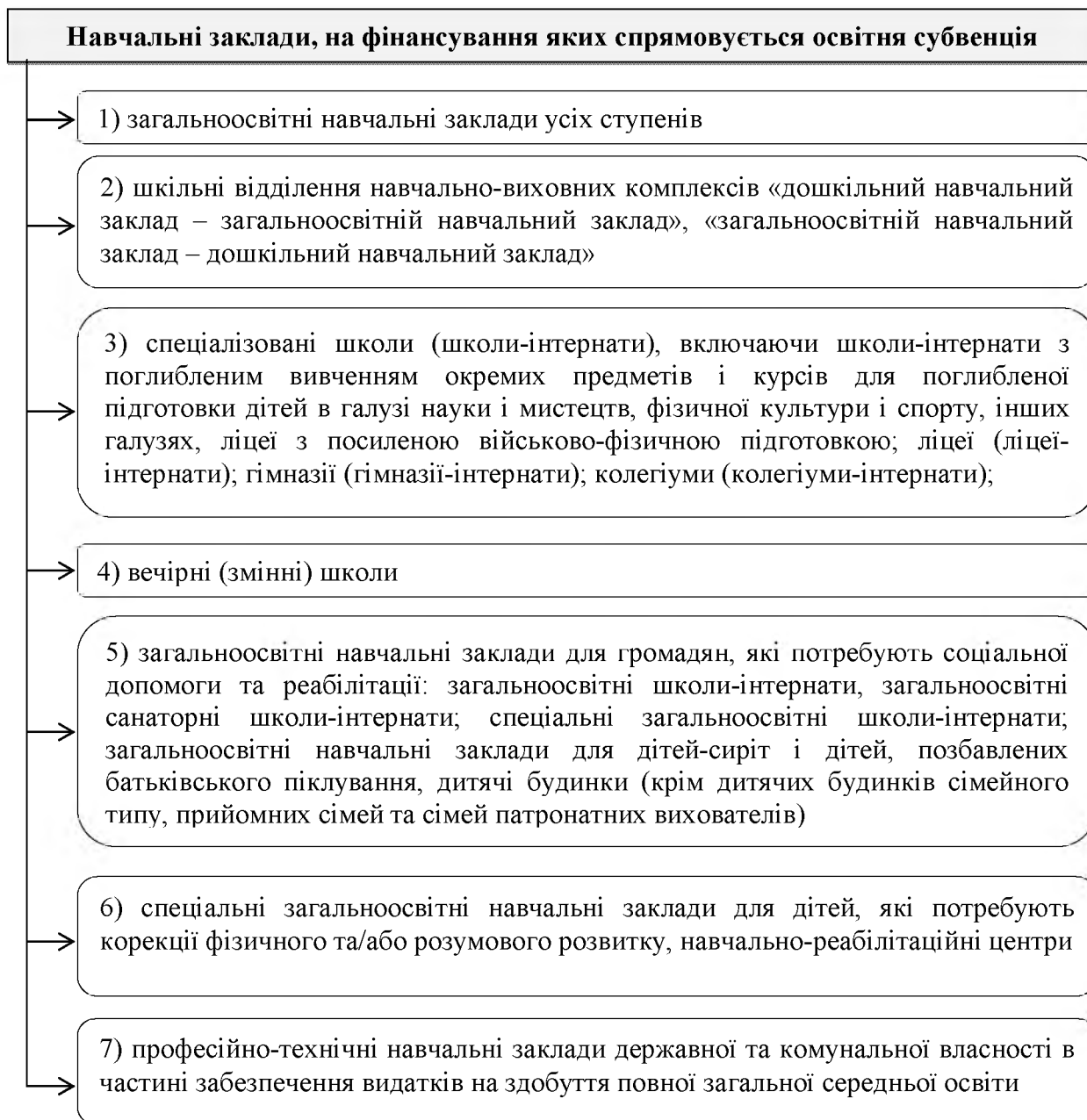

Рис. 1. Напрями використання освітньої субвенції у 2017 р.*

* Складено автором на основі [1].

Тобто видатки на оплату праці з нарахуваннями непедагогічних працівників; на оплату комунальних послуг і енергоносіїв у навчальних закладах, перерахованих на рис. 1, за рахунок освітньої субвенції не можуть проводитися. Для вирішення зазначених питань у 2017 р. передбачено

додаткову дотацію з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення переданих з держбюджету видатків з утримання закладів освіти. В обсязі, визначеному додатком №6 до Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 р.» від 21.12.2016 №1801-VIII, її отримають обласні, районні бюджети і бюджети об'єднаних територіальних громад щомісячно рівними частинами. Спрямовуватиметься вона насамперед на видатки навчальних закладів з оплати праці з нарахуваннями непедагогічних працівників та з оплати комунальних послуг і енергоносіїв. Тож у 2017 р. за рахунок коштів місцевого бюджету забезпечуватимуть не лише капітальні видатки навчальних закладів, а й поточні – на придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю, оплату послуг, тощо (крім видатків на оплату праці з нарахуваннями, оплати комунальних послуг і енергоносіїв). Натомість кошти освітньої субвенції на капітальні видатки чи на реалізацію заходів з оптимізації мережі навчальних закладів спрямовувати заборонено [3].

Крім того, у 2017 р. освітня субвенція може витратитись на видатки професійно-технічних навчальних закладів на здобуття повної загальної середньої освіти. Це зумовлює необхідність врахування при розподілі освітньої субвенції між місцевими бюджетами кількості учнів, які здобувають у професійно-технічних навчальних закладах повну загальну середню освіту.

Обсяги освітньої субвенції затверджуються законом про Державний бюджет України окремо для обласних, районних, міських бюджетів та бюджетів об'єднаних територіальних громад.

Освітня субвенція розподіляється між відповідними бюджетами на основі формули, яка розробляється Міністерством освіти і науки України, та затверджується Кабінетом Міністрів України. При цьому враховуються такі показники: 1) кількість учнів загальноосвітніх навчальних закладів і учнів, які здобувають повну загальну середню освіту у професійно-технічних навчальних закладах, у міській та сільській місцевості, гірських населених пунктах; 2) наповнюваність класів; 3) коригуючі коефіцієнти приведення, що застосовуються до кількості учнів різних типів загальноосвітніх навчальних закладів і учнів, які здобувають повну загальну середню освіту у професійно-технічних навчальних закладах, та залежно від місцевості, в якій розташований заклад.

Залишки коштів за освітньою субвенцією на кінець бюджетного періоду зберігаються на рахунках відповідних місцевих бюджетів і використовуються у наступному бюджетному періоді з урахуванням цільового призначення субвенції та на оновлення матеріально-технічної бази навчальних закладів, зазначених у частині першій цієї статті [1].

Незважаючи на всі позитиви від запровадження нового порядку фінансування загальної середньої та професійно-технічної освіти, варто звернути увагу і на такі недоліки:

– освітня субвенція не може використовуватися на фінансування комунальних дошкільних навчальних закладів, у результаті чого в умовах нестачі фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування існує ймовірність недофінансування дошкільної освіти відповідно до потреби за

рахунок бюджетних коштів, які не є трансфертами, та належать до податкових, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом місцевих бюджетів;

– у запропонованій методиці визначення освітньої субвенції не подаються формули розрахунку фінансових нормативів бюджетної забезпеченості одного учня, що утруднює процес проведення аналізу та свідчить про недотримання принципу транспарентності бюджетного планування;

– у зв'язку із відсутністю затверджених соціальних стандартів і нормативів у повному складі (вони мали б бути основою для розрахунку загального обсягу фінансових ресурсів за кожним видом міжбюджетних трансфертів, що враховуються при визначенні фінансових нормативів бюджетної забезпеченості), обсяг бюджетного забезпечення загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів не відповідає потребі.

Отже, враховуючи те, що бюджетні кошти є основним джерелом фінансового забезпечення освіти, доцільно врахувати окреслені проблеми у процесі реалізації державної політики у зазначеній галузі.

Література:

1. Бюджетний кодекс України. Закон України від 08.07.2010 №2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Лободіна З. Перспективи удосконалення управління фінансовими ресурсами галузі освіти / Зоряна Лободіна // Світ фінансів. – 2012. – Вип.1. – С. 17–24.
3. Освітня субвенція: як фінансуватимуть заклади освіти у 2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://m.gbb.com.ua/article/538-qqq-17-m1-10-01-2017-osvtnya-subventsya-yak-fnansuvatimut-zakladi-osvti-u-2017-rots>.

Демборинська Тетяна Петрівна

Слухачка групи ДСБФз-21

Науковий керівник – д.е.н., професор Демянишин В.Г.

СТАТИСТИЧНІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ

Для дослідження основних тенденцій розвитку економіки широко застосовується статистичний підхід. Адже ефективне управління можливе тоді, коли основні закономірності розвитку суспільства будуть представлені у вигляді статистичного висвітлення.

Паралельно зі змінами, що відбуваються в економічній діяльності та соціальній сфері України, здійснюється реформування державної статистики. Так, відповідно до Державної програми переходу України на міжнародну систему обліку і статистики, одним із пріоритетів Державної служби статистики України є перехід до міжнародних стандартів. Статистика України своєчасно перейшла на методологію формування статистичних показників